

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak torek in petek opoldne do preklica. Velja za celo leto 12 L. mesečno 1 L. za inozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolne naročnine se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: ulica Vetturini 9; uprava: ulica Vetturini 9. — — —

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati se računajo po dogovoru. — Izdaja konsorcijski »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9. — — —

DAN ZMAGE.

Ali ste že videli zemljo, ki je naši enaka? V preganstvu in v strelskih jarkih smo s tesnobo in hrepenenjem mislili nanjo: Tam je dežela goriška, vsa tiha in lepa. Ali ste poznali ljudi, revne poljedelce in delavce, ki živijo na tej zemlji? Kdor mi poznal pogumnega in poštenega srca, kdor ni slutil nezlomljivega ponosa in nerazdroljive značajnosti našega ljudstva, ta je moral vse spoznati na Binkoštno nedeljo.

Sedmo leto že teče, odkar skušamo primorski Jugoslovenci teden za tednom nove bridkosti. Od leta 1914 dalje so morali naši fantje in moške korakati v boj za tuje interese; mnogi se niso več vrnili, v Galiciji in na sibirskih planotah, na jugu in na severu hrani zemlja njih draga telesa. V naše vasi, v našo pokrajino so pa vsa ljudstva Srednje Evrope poslala svoje armade, v njihove krvave roke je bila položena sreča žen, otrok in starcev, ki so čuvali naša ognjišča. Ali naj se spominjamo rekvizicij, stradanja, strašne oblasti oficirjev? Mnogi naši — tem je bilo najhujše — so bežali sredi noči, prepuščajoč hiše in mukajočo živino poginu, in so mogli od vsega bogastva vzeti s seboj samo toliko, da so pokrili nagoto. Potem so šli v Steinklamm, Bruck in druge kraje žalostnega spomina.

Niso še zaceljene te rane, niso še primorski Jugoslovenci izpraznili do dna keliha grenkobe! Samo sveže krivice naj priključimo v spomin, dotaknemo naj se le onih ran, ki še krvavijo. Strašno nasilje oboroženih tolp divja po deželi, predvsem po Istri. Z groznjami in palicami so nas hoteli ustrahovati, s silo so nas hoteli ugnati, da zavržemo vse najsvetejše in postanemo Judeži. Fašistovski avtomobili, oboroženi s strojnimi, so drveli po istrskih vaseh, na krmilu je vihral prapor z mrtvaško glavo. Fašisti obstopijo vas, pretepajo naše kmete, izganjajo žene iz hiš, požigajo seno in hiše, streljajo pred očmi kraljevih uradnikov brez kazni naše ljudi. Delavcem grozijo, da bodo odpuščeni iz tovarn, če poslušajo glas svoje vesti, kmetom obljubljajo, da jim zažgo streho nad glavo, če glasujejo za svoj narod. Duhovnike izganjajo, tako da so celi okraji v Istri brez službe božje, pretepajo jih, sežigajo jim knjige in jim kradejo premoženje.

Fašisti so se drznili poklicati in pritirati naše moše pred svoje »sodišče«, obsodili so jih na preganstvo, grozeč jim s smrtjo. Kraljevi uradniki, plačani od nas, z našimi davki, so smehljaje gledali, kako zločinski elementi teptajo zakon,

mandrajo najsvetejše človeške pravice v prah in zgodilo se je, da so celo sodelovali pri zločinih fašistov.

Sam Bog pravični ve, koliko bridkosti je prišlo nad naše družine, le Njemu je znano nečloveško preganjanje in nezasluzeno gorje, sramota in ponižanje, ki so ga nasilneži navajali na mučeniške istrske kmetiče. Bilo nam je, da obupamo. Toda nad vsem tem črnim jezerom grenkobe je neugasljivo sijala mirna luč vere v tisto uro, ko bo naš človek poklican, da sodi.

Na Binkošti je naš narod sodil! Bičan in oropan, ponižan in uklenjen je bil. Na dan sodbe je pa vstal in je dvignil težko obtožbo v imenu neizbrisne božje in naravne pravice, v imenu zakona, pred obličjem vse Italije in vsega človeštva. Na vse one ljudi, ki imajo pravično in čuteče srce, se je obrnil naš narod v tej uri, trepeč pod strašnim nasiljem oboroženih tolp. Šla je sodba od moža do moža, z jasnim in mogočnim glasom našega Simona Gregorčiča je oznanil jugoslovenski narod Primorja, stoječ ob bregovih Adrije:

Na bregu stojim in v morje strmim: — Pod mano srdito valovje — rolni ob kamnito bregovje: — do neba praši se megleni dim, — v obraz mi brizgajo pene — od skalne stene:

a stena skalna — ostane stalna — in jaz se na robu ne ganem — viharju kljubujem, ostanem!

Narod naš, kako si mogočen v svojem plemenitem ponosu! Vi mladi fantje, zreli moške in vi, značajni sivi možaki, še leta in leta bodo prijatelji in nasprotniki z občudovanjem in spoštovanjem govorili o vas, ki se niste strašili oboroženega nasilja, ampak ste mirno in samozavestno pristopali h žaram. V tej grozni borbi se je izkazalo, da stojite pogumno in trdno, kot na gori hrastje, ki jih ne omaja noben vihar. Preidejo leta, zginejo rodovi, fašizem bo živel le še v grozopolnem spominu ljudstva — a vnuki naših kmetov bodo s ponosom kazali, na Binkošti 1921, na oni veličastni dan, ko so naši moške premagali vse ovire in povedali svetu, da smo tu, izročeni sicer nasilju, toda trdne volje, ohraniti to zemljo in doseči svoje naravne pravice.

Na binkoštno nedeljo se je prvič zaslislal mogočni glas našega ljudstva. Ta glas ne bo več utihnil, nihče ga ne bo udušil; naraščal bo kot vihar, da bo grmeč odmevalo po vseh vaseh, po vsem Primorju, širom Italije: Naj živijo Slovenci in Hrvati Primorja! Naj živijo kmetске in delavske pravice! Naj živi svoboda!

Uradni izid volitev.

na Goriškem je sledeči: Jugoslovenska narodna stranka ima 34.639 glasov; komunisti 10.111 glasov; socialisti 4.290 glasov; ljudska stranka 2.526 glasov; republikanci 1.408 glasov; ital. blok 4.743 glasov. Referenčni glasovi so bili razdeljeni sledeče: Wilfan 29.860, Šček 1426, Podgornik 1541, Lavrenčič 4 preferenčne glasove. Izmed komunističnih kandidatov je dobil največ preferenčnih glasov Tuntar (5180), Srebrnič (Slovenec) le 232.

Na podlagi tega so izvoljeni štirje kandidati Jugoslovenske narodne stranke: Wilfan, Šček, Podgornik in Lavrenčič in en kandidat komunistične stranke: Tuntar.

Nacionalizacija.

Komunistične težnje splošnega podružabljenja zemlje in drugih produktivnih sredstev se bodo udeležile le v omejenem krogu in še le takrat, ko bodo narodi sami spoznali potrebo pravičnejše razdelitve produktivnih sredstev in njihov. Vsak narod mora prej sam v svojem krogu izvršiti podružabljenje, to je, on mora socializacijo nacionalizirati. Komunisti ne računajo z individualnostjo posameznikov niti narodov.

V komunistični državi se ne upošteva posameznih oseb, naj se pa še tako izticao s svojimi telesnimi in duševnimi svojstvi, tu šteje nekaj le kolektivnost, skupnost. Bo li pa možno ubiti vsako osebnost, ki sili na dan vedno in povsod s svojimi izrednimi talenti, je težko verjetno. Kakor pa se ne da zadušiti posameznik zaradi svojega po naravnem pra-

vu opravičenega obstanka, tako se ne bo pustil tudi narod vtopiti v internacionalnem državnem zistemu. Narodni čut, mislijo komunisti, da se je preživel, toda ni bolj občutljive strani, bolj ranljivega mesta na telesu kulturnega naroda kot je njegov jezik, njegova narodnost. Vzgled imamo pred očmi, kako so se Italijani potezali za svoje »neodrešene brate« v bivši Avstriji in sedaj Jugoslaviji za nas. Največja krivica in nemoralnost je, vzeti komu to, kar mu po božjem in naravnem pravu pripada.

Ako se bo podružabljenje uresničilo, potem se bo le v mejah posameznih narodov. Na ta način bi se prišlo v okom narodnostnim bojem in preprirom, kiso prvi kamen spodnike, da se človeška družba ne more umiriti in priti do popolnejše oblike življenja. V narodno mešanih krajih naj se narodna posest spoštuje. Vsak narod naj se individualno od drugega razvija, naj goji na svoji lastni zemlji svojo

samostojno gospodarsko organizacijo in politiko, izobrazuje naj se in razvija ne da bi mu mogli sosedni drugorodci usiljevati svojo metodo in prepričanje. Ne mislim, da bi se vsak narod obdal z kitajskim zidom, nikakor! Narodno posest naj se spoštuje, ker hoče vsak narod biti na svoji zemlji svoj gospod. Le medsebojno spoštovanje narodnih pravic bi moglo kdaj privedi narode tudi do mednarodnega pobratimstva.

Komunistični internacionalizem je v sedanjih narodno probujenih ljudstvih zlasti za gospodarsko šibkejšie narode naravnost katastrofalen. V naše od grozodejstev vojne razdejane kraje se je po italijanski zasedbi priselilo do pol milijona laškega komunističnega delavstva, ki je povsod izpodrinilo naše domače delavstvo, ki sedaj postopa brez dela in zasluzka. Ali je to delavska solidarnost? Ali ni to imperialistični in kapitalistični boj delavstva proti delavstvu, ki z brezobzirno sebičnostjo varuje le svoje nacionalne koristi. To je naravnost izdajstvo delavskih koristi, ko se tuje delavstvo na naših domačih tleh protežira pod okriljem komunistične organizacije. Jasno je, da komunizmu ni za obstoj in pravice delavstva, ampak za lastni imperializem. Ni mu mari beda naših delavcev, ne lakota in solze naših družin, glavno je, da sam živim, tudi če druge hudič vzame. Kapitalistično metodo, ki jo socialisti najstrožje obsodijo, se je v drugačni obliki sami poslužujejo: izkoriščanje gospodarsko slabjšega.

Našem delavstvu ni bilo treba prej iskati drugod dela, bilo je doma dela in jela v izobilju. Pa tudi sedaj je v naši deželi dovolj kruha za domače delavstvo, to mu ga ne bi izjedali laški komunisti in z njimi združeni zaslepljeni slovenski delavci po receptu dr. Tume: Meni je vseeno, Kalabrež ali Slovenec. Če hoče Slovenec delati za isto ceno kot Kalabrež, prav; drugače naj gre v Jugoslavijo. Kaj porečeš ti slovenski delavec v zasedenem ozemlju k temu ostudnemu nazoru slovenskega komunističnega voditelja? Ali ni to izdajstvo tvojih delavskih koristi, izdajstvo obstanka tvojih otročičev, tvoje družine? Ti pojdi s trebuhom za kruhom, na tvoji zemlji pa naj živi tujec!

Da se prepreči imperializem delavstva močnejših držav in izkoriščanja gospodarsko slabijih, je neobhodno potrebna narodna zaokrožitev podružabljenja vseh produktivnih sredstev. Naše načelo mora biti: domačemu delavstvu bodi zagotovljen kruh na domačih tleh in je vsak drugorodec izključen, dokler ni zadnji domačin preskrbljen. Nastala bo seveda marsikdaj težkoča vsled pomanjkanja strokovno in tehnično naobraženih delavcev. Tu bo gotovo potreben stik z sindikati sosednjega naroda.

Narodna lastnina, kmetije, posestva, tvornice, različna podjetja, itd. ne bi smela nikoli preiti v tuje roke: pravico kupa ima domačin, zasebnik ali občina. Nobene trgovine, nobenega obrata ne bi smel odpreti tujerodec na drugih tleh, ako ne sprejme vže naprej pogojev asimilacije.

A da se vsaj deloma doseže, kar je neobhodno potrebno za obstoj naroda, potrebujemo doma v prvi vrsti pouka in organizacije, ki bo slonela na temeljih domačega narodnega gospodarstva. Gorenja in izpopolnjena načela pa bi morala biti sankcionirana po mednarodni komisiji za pravno varstvo narodno mešanih pokrajin in gospodarsko šibkejših narodov.

F. Š.

Še nekaj števil.

Dodatek k številkam iz posameznih občin, ki jih zadnjič še nismo mogli prinesiti:

Iz gradiškega okraja:

Brazzano: Socialisti 68, blok 3. Dolenje: Slovenci 23, komunisti 168, popolari 36, blok 17.

Villesse: Komunisti 75, socialisti 87, popolari 48, republikanci 37, blok 17.

Tržiški okraj:

Oglej: Socialisti 203, popolari 92, republikanci 10, blok 69.

Campolongo: Komunisti 120, socialisti 72, republikanci 4, popolari 12, blok 66.

Doberdob: Slovenci 56, komunisti 75, socialisti 7, blok 1.

San Canciano: Komunisti 302, socialisti 69, zopolari 23, blok 75.

Tapogliano: Socialisti 43, popolari 18, blok 97.

Vila Vicentina: Komunisti 10, socialisti 140, republikanci 6, popolari 17, blok 63.

Iz postojskega okraja:

Britof: Slovenci 214, blok 3.

Košana: Slovenci 210, komunisti 125, blok 2.

Slap pri Vipavi: Slovenci 61, komunisti 36.

Iz sežanskega okraja:

Barka: Slovenci 234, komunisti 8.

Nekatere številke v zadnjih izkazih so bile tudi napačne, ker smo pač priobčili take, kot smo jih dobili. Nekatere popravke, ki nam so jih poslali, priobčujemo danes.

POMOČ ISTRI!

Jugoslovenski del istrskega prebivalstva trpi, strašno trpi, ker je hotel pri volitvah, ravno tudi pri volitvah ostati zvest sebi in svoji narodni časti.

Trpljenje naših ljudi v Istri je neizrecno: Zasmujejo jih, grozijo jim, mučijo jih, uničujejo jim premoženje, zažigajo domove, izganjajo jih ali mečejo v ječe, cele družine pehajo v pogin.

Dokažimo vsi, kar nas je Jugoslovenov na tem ozemlju, da čutimo s svojimi nesrečnimi brati in sestrami v Istri, da so nam danes, ponižani in teptani, bolj dragi kakor kdaj prej in pomagajmo jim vsak po svojih močeh!

Žene Jugoslovenke, oglasite se, da boste z nabiralnimi polami zahajale v vsaki hišo, v vsak urad, v vsako trgovino, povsod, kjer je upanje, da najdete jugoslovensko čuteče srce!

Narod dvigni se! V tvojem imenu trpijo naši ljudje v Istri, ti torej jim pomagaj!

Darove sprejemajo in objavljajo u-prave listov »Goriške Straže«, »Edinosti« in »Pučkega prijatelja«.

Odsek »za pomoč Istri«
Političnega društva »Edinosti«.

Dopisi.

— Iz Sežane. Volitve v Sežani, so se izvršile povsem mirno, za red sta preskrbela gg. volilni komisar in predsednik volilne komisije.

Kakor je nam znano, bi morali glasovati za lipovo vejico najmanj 360 glasov, za socialistično 30 glasov, a za komunistično le 10—15 glasov.

Slovenski socialisti — komunisti so oddali prej glasove ital. kandidatu — namesto slovenskemu kandidatu g. Regentu. Ljudstvo vprašuje, kdo je tvoj bližnji slov. ali ital. komunist. Agitacija od strani komunistov je bila strašna — in le z lažnjivimi besedami so vželi nekaj kmetov na svojo stran; boljše povedano za ital. kom. listo. Govori se, tudi da sta tudi 2 učitelja agitirala za komuniste.

Ljudstvo slovenske matere — odprti oči — in pri bodočih volitvah oddaj svoj glas le slovenskim kandidatom — ker le od svojih zastopnikov smemo kaj pričakovati. Saj vže pregovor pravi, ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, torej svoji k svojim.

Volilec.

— Grahovo. Draga naša »Straža!« Sprejmi par vrstic iz naše grape. Volitev se je tu na Grahovem vršila jako lepo in mirno. Vse je bilo praznično, vse veselo, vse po konci. Aparat naše jugosl. stranke je izborno deloval. Ljudstvo je bilo dobro poučeno.

Iz Nemškega Ruta so prišli 8 kilom. daleč celo starčki rojeni 1842. celo 1837 leta in prav volili. Iz Nemškega Ruta je volilo 100% — vsi. Klasično je to, da domačin železničar od fašistov postavljen za zastopnika, je volil z »lipico«. — Neke temne obraze smo tudi gledali, a se jih nismo bali. Volilo se je, dokler je kdo bil pričujoč. Nekaj jih je pa zamudilo in to nekaj domačin, ki so mislili, da bo komisija ob prazni sobi čakala do 22. ure. —

Nek star mož z belo brado kakor o-
čak Abraham, je delil komunistične gla-
sovnice, misleč si pridobiti posebne za-
sluge... »Pa bi bil doma ostal!«

Rutarjem, Grahovcem in Knežanom
moramo radi volilne discipline vsklík-
niti: Zavednemu ljudstvu slava!

Volilec.

— **Iz Pečin.** Zadnjih volitev na bin-
košno nedeljo, so se naši volilci pridno
udeležili, čeravno imamo precej oddaljeno
volišče na Ponikvah, tudi nekaj bolehnih
se je peljalo k volitvam, vendar 12 volil-
cev se ni udeležilo volitev, nekateri so
bolni, več jih pa ni šlo volit iz malomarn-
osti in klubovalnosti. Ljudje se čudijo, da
se ravno ti, ki občino zastopajo, niso ude-
ležili volitev.

Naši fantje so se pa izkazali na bin-
košni pondeljek s svojim prepotrebim
dejanjem, ki so ga izvršili rečenega dne
popoldne in žanjejo od vsega občinstva
toplo priznanje in hvaležnost. Le po ti
poti naprej! Več občanarjev.

— **Vrabc.** Volitev se je pri nas po
vsem mirno in dostojno vršila. Vsa za-
hvala in čast vsem volilcem, ki so vstraj-
no čakali, da so prišli na vrsto. Jugoslo-
venska stranka je dobila skupno 198 gla-
sov. Od teh 191 veljavnih, 6 neveljavnih
in 1 dvonjliv glas. Prednostnih glasov je
bil Wilfan 187. G. komisar je sicer mi-
slil, da bo volitev zategnil, zato je od vo-
lilcev razen izkaznice zahteval še druga
dokazila, kljub temu da ga je predsednik
opozoril in mu zamahnil, da pozna osebno
vse volilce brez izjeme. Glasovalo se je
samo za »lipovo vejico«. Zato pa še en-
krat vsa čast celi občini Vrabce!

— **Iz Kalabrije.** (Grahovega.) Vašega
dopisa pod tem naslovom ne moremo pri-
občiti, ker ni odgovor na dopis iz Kneže
in bi Vam preje škodoval nego koristil,
posebno ker ste glede dopisnika na na-
pačnem sledu. Sicer pa ne gre za dopisni-
ka, ampak za vsebino dopisa, proti temu
protestirajte. Tudi še vedno povdarjamo,
da ne bomo vodili osebne polemike in ne
jo dopuščali, a tu gre za druge stvari. Od-
govorite, ali ste izpustili na stotine volil-
cev iz volilnega imenika ali ne in ali ste
resnično protežirali italijansčino in rjo-
veli na naše ljudi brez potrebe. To nas
zanima. Priobčili bomo itak brez obzira
imena vseh onih županov in občinskih
tajnikov, ki niso vršili svoje dolžnosti in
po fašistovski oropali na stotine naših
ljudi volilne pravice in tudi brez knežkega
dopisnika bi bili prišli morda tudi Vi na
vrsto. Toliko na znanje. — Uredništvo.

— **Spodnja Idrija.** Volitve na binko-
šno nedeljo so tu prav dobro izpadle. Na
volišče so prišli razen par bolnikov in ko-
munistov vsi volilci. Glinjivo je bilo videti
starčke stare nad 70 do 80 let, kako so
čakali celo popoldne in še popoldne, da so
prišli na vrsto in oddali svoj glas za na-
rodno stranko. Kljub temu, da so fašisti
poslali vsakemu volilcu svojo glasovnico
z izredno lepim priporočilom, so na ta lim
ujeli enega samega kalina, zakaj drugi
zanje oddani glas je bil od zastopnika nji-
hove liste, ki je prišel iz Idrije in tu volil
ter nadziral volitve. Volitve so potekle
mirno, končane so bile že ob 3. uri pop.,
zaključene seveda šele ob 5. uri, izid pa
smo zvedeli že ob 9. uri zjutraj prihodnji
dan.

— **Štjak.** Volitve, ki so se vršile v ne-
deljo, so izpadle primeroma dobro. Vseh
vpisanih volilcev je bilo 215. Od teh je
glasovalo 197, in sicer za Jugoslovensko
stranko 189, za socialistično 6, 2 glasova
sta bila neveljavna; eden je dal namreč
prazen zavitek, drugi, ki se menda šteje
med najzvednejše narodnjake, je po-
kvaril glasovnico.

Nekaj volilcev je hudo bolnih, drugi
so odsotni.

— **Veliki dol.** Glede objave v »Gor.
Straži« št. 24 od dne 17. maja 1921, da je
tu volilo 9 volilcev za ital. blok, ne odgo-
varja resnici.

— **Iz Vogerskega.** Pri nas nista vo-
lila dva komunisti, kot je bilo pomotoma
objavljeno v »Straži«, ampak sta bila
dva glasova neveljavna.

— **Kred.** V »Gor. Straži« št. 24 stoji
da so dobili komunisti v občini Kred 4
glasove. Blagovolite sprejeti sledeče po-
jasnilo. Komunisti niso imeli ne zastopni-
ka ne kakega od notarja poverjenega
»znaka svoje liste«. Naš zastopnik, g.
Rakovšček, je ugovarjal proti veljavnosti
za kom. oddanih 4 gl., ker ne ve, ali je
znak na glasovnici res pravi njihov znak.
Komisar, g. inženir Škerk, je na to odgo-
voril: Mi ne poznamo dosti natanko teh
postav, bodo že v Gorici razsodili, ali so
veljavni ali ne. Temu naziranj se je —
žal — vdala naša komisija in so zapisali
nekaj takega tudi v zapisnik.

— **Podraga.** O izidu volitev v občini
Podraga Postojnski okraj je bila v »Stra-
ži« pomota, volilcev je bilo 118, ki so vsi
oddali svoj glas za Jugosl. stranko. Dotič-
ni 1 glas za popolare je pomotoma prišel
v poročilo v »Straži«.

— **Iz Hudajužne (Podbrda):** Ne mo-
remo povedati s kakšnim veseljem in na-
vdušenjem so se pripravljali naši fantje in

možje, da na dan volitev vsi kot eden z
lipovo vejico pokažejo, da so sinovi Sla-
ve. 14. t. m. se je sestala v Hudajužni vo-
lilna komisija, ki je imela nalogo, da že
pred volilnim dnem pripravi vse potreb-
no. Že pri sestavi komisije ni šlo vse glad-
ko. Komisar z njegovim tajnikom (posla-
na od civ. komisarijata, oba fašista) je
hotel volitveno komisijo zmešati tako, da
bi lahko delal z njo, kar bi hotel, pa se mu
ni posrečilo. Bili smo veseli, ko smo iz-
vedeli, da so v komisiji sami zavedni lju-
dje, a dobili so nas na drug način. Ne mo-
rem popisati naših občutkov, ko smo v
nedeljo zjutraj gledali vozove okrašene z
lipovimi vejami, na katerih so sedeli naši
volilci, mladi fantje, zreli možje in sivi
starčki. Kako navdušenje! Doma jih od
vseh ni ostalo 10. Bili smo vsi prepričani,
da bo uspeh sijajen. Volitev bi bilo mora-
la pričeti ob 7. zjutraj, ali fašista, komisar
in njegov tajnik, sta zavlekla volitev do
pol 1. ure popoldne. Nobeno protestira-
nje ni pomagalo. Komisar je zahteval od
volilcev poleg izkaznice tudi še potni list,
dasi je bilo predpisano, da izkaznica za-
dostuje, če člani komisije volilca poznajo.
Izpraševal je nadalje stare može katerega
dne so rojeni in če so mu pomotoma po-
kazali glasovnico, je kratkomo raztrgal
glasovnico, da volilci niso mogli voliti.
Kmalu se je razvedelo, da sta komisar in
njegov tajnik le na to gledala, da bi čim
več naših glasov vničila, saj sta sekirala
volilce na vse mogoče načine tako, da jih
je prišlo od 452 do 5. ure popoldne samo
168! Na vrsto. Od teh je bilo 155 glasov za
lipovo vejico, 2 za blok, 2 komunisti,
drugi 9 glasov je bilo pa pokvarjenih
(par praznih). Ob 5. uri popoldne je ko-
misar kratkomo prekinil glasovanje.
Komisija je zama protestirala, mu kazala
zakonik, da do 11h predpoldne volijo po
abecednem redu, od 11. dalje do 10. zve-
čer pa mešano. Komisar je pa izjavil, da
se voli samo do 5. popoldne, od 5. popo-
ludne dalje pa le še oni, ki so ostali v dvo-
rani. Da jih pa ni bilo v dvorano, za to
so pa skrbeli orožniki, kateri so volilce
suvali s puškinim kopitom in financii, ka-
teri so volilce klofotali ter jim tako branili
v dvorano. In tako so končale volitve ob
5. uri, dasi še na stotine ljudi ni volilo.
Ljudstvo kar verjeti ni moglo, da je kaj
takega mogoče. Ko so uvideli, da so pre-
varani, so odšli žalostni in nemirni s stis-
njenimi pestmi proti domu. Vse gorje su-
ženjstva je izlito nad nami.

Vrabc. V Straži št. 25 z dne 20. tm.
je označeno, da imamo v občini Vrabce
131. jugosl. glasov in 4 za blok. — Pro-
sim, da na čast občine popravite pomoto,
ker za blok splošno ni nihče volil. Kakor
sem že poročal, je 191 glasov za jugsl.
stranko in sicer je prednostnih glasov
dobil Wilfan 187. Bloka (Fašistov) tu ne
poznamo, ampak vse naše ljudstvo sma-
tra, da je to rod v Afriki.

— **Iz Solkana.** Komunistična trdnjava
Solkan je padla. Poraz, katerega so doži-
veli naši komunisti pri volitvah je prav
občuten, če pomislimo s kako bravuro so
še pred kratkim nastopali. Volitve so se
vršile v znamenju terorja fašistov, kateri
so trikrat obiskali volišče z namenom iz-
zvati konflikte, ter s tem enomogočiti
glasovanje. Naši ljudje so ostali hladno-
krvni, čeravno so se jim stiskale pesti, ko
so videli namene obiskovalcev iz Gorice.
Obnašanje naših volilcev je bilo vzorno!
Ostali so nekateri do 6 ur na volišču. Po-
sebnost volilci iz Kronberga in Lok, kateri
so imeli do volišča precej dolgo pot, so
pokazali svojo visoko politično zrelost.
Sedaj pa čaka Solkan vztrajno delo, ako
se hoče rešiti svojega gotovega gospo-
darskega ruina. Znano je, da se večina
Solkancev živi od mizarstva. Polja je ma-
lo in se to je zelo neplodno; naši vino-
gradi pod sv. Katerino so popolnoma vni-
čeni. Sedaj, ko naši mizarji žive še naj-
več od stavbinskih del, sedaj še gre, ali
ko to odpade, bo naša mizarstva obrt po-
polnoma uničena. Poprej slo izvažali
mnogo pohištva v Dalmacijo, sedaj je ta
dežela priklopljena svojemu naravnemu
ozadiju. Izvažali smo tudi mnogo v Trst,
toda tudi Trst ne rabi v tem času našega
pohištva, ker isto proizvajajo sedaj v
Trstu samem mizarji, kateri so bili po-
prej zaposleni v tržaških arzenalih V Istro
se izvažalo malo, ali pa nič. Ljudje s stra-
hom gledajo v bodočnost. Obračamo se
na našega g. poslanca Ščeka, kateri je
strokovnjak v gospodarskih vprašanjih,
da prouči to važno vprašanje, kje bi se
Solkanu odprla nova tržišča, kamor bi od-
dajali svoje proizvode v pohištvo. Gre
se za rešitev občine, katera šteje čez
3000 prebivalcev!

— **Iz Bovškega.** Naš okraj, zlasti pa
Bovec sam, se ni nič kaj častno izkazal
ob volitvah. Rezultat: 658 jugoslovenskih
338 komunističnih in 52 socialističnih
glasov je gotovo našo javnost neprijetno
presenetil. Če bi bilo naše ljudstvo šlo
povsod tako na lim komunističnim vabam
kot na Bovškem, potem bi bili imeli sa-
mo dva slovenska poslanca v deželi. Kdor
ne pozna tukajšnjih razmer, ne more po-
pisovati izida volitev pri pri nas. Nas o-
kraj je bil najhujše razdejan in uničen po
vojni. Obnove ni, oškodnine ne izplačuje-
jo, zaslužka manjka; ljudstvo je obupano

in temu je pripisovati, da se je tako velik
del ljudi vrgel v naročje komunizma, mi-
sleč, da mu edino komunisti morejo po-
magati iz brezupnega sedanjega položaja.
Tudi treba priznati komunistom, da so
razvili za volitev zelo pridno agitacijo.
Da so ljudi lažje pridobili, so se posluž-
vali vseh sredstev. Trdili so, da je nosilec
njih liste Tuntar — Slovenec — in marsi-
kak komunist bo čudno gledal, ko zve,
da goriški Lenin ne zna ni besedice slo-
venski. Tudi to je prišlo komunistom prav
— da so prvi začeli s samopomočjo pri
zopetni vpostavitvi porušenih krajev. O-
snovali so zadrage, ljudem obljubujejo
da jim bodo z vojno oškodnino vse sezi-
dali, od druge strani se tozadevno nobe-
den ne gane, da bi se pomagalo ljudem,
in ljudje mislijo, da jim zgolj komunisti
hočejo dobro. Treba bo od naše strani ne
samo praznega bseidjenja in rodoljubne-
ga navduševanja, ampak za resno delo bo
treba prijeti in v dejanju bo treba ljudem
pokazati, da se jim hoče resnično poma-
gati. Edino to bo rešitev proti komuni-
zmu! Čuden rezultat so imele volitve v
Logu: 72 jugoslovenskih in 52 (ne 54 ka-
kor navedeno v »Straži«) socialističnih
glasov. Komunisti — nobenega, četudi
je pred volitvijo prišel v Log, — bi komu-
nističen agitator in imel tu shod. Loški
»knapi« so ubogali Jermama iz Rabeja in
volili tako, kakor so jim komandirali njih
nemški vodniki. Menda so jih še s tem
strašili, da sicer zgubijo delo. Ubogi slo-
venski delavci, kako malo ste samostojni.
Pohvalno je omeniti občine Srpnica,
Trenta in Soča. Edino te so se izkazale
vredne vrstnice stoterih drugih Sloven-
skih vasi, ki so razumele pomen volitev.

Iz drugih listov.

1. »Edinost« prinaša o socialistični
zmagi v Italiji pomemben članek in pravi,
da »smemo trditi, da so prestale socia-
listične organizacije sijajno preizkušnjo.
In iz tega stališča je izvojevala italijanska
socialistična stranka zmago, ki je veliko
pomembnejša od one v letu 1919. Prvič
bo ta izid vžgal v srcih ponižanega de-
lavstva novega poguma, a socialističnim
voditeljem bo to znamenje, da se smejo
zanesti na svoje množice. Drugič pa je ta
izid volitev dokazal pristašem fašistov-
skega nasilja, da je nasilje najslabše oro-
žje proti organiziranim množicam, ki
znajo samostojno politično misliti«.

1. »Tribuna« pravi, da so bile volit-
ve v naših krajih, posebno v Trstu in
Istri, plebiscit. »L'Emancipazione« mu
odgovarja med drugim: »Plebiscit? Toda
ve li, odlični senator nesrečne kamore,
da niso bile volitve skoraj po celi Istri nič
drugačnega nego tragična »pohade«, zaradi
katere bi mi (Italijani) morali zarzeti
pred celim svetom? Ve, na primer, da so
bile v Poreču vse ceste, ki prihajajo z
dežele, zasedene po skupinah političnih
zločincev, ki so z revolverjem v roki tr-
gali vsem volilecem volilne izkaznice iz
rok, ali pa jih silili, spremljajoč jih do vo-
lišča, da glasujejo za blok? Mu je znano,
da v Poreču ni bilo volilne tajnosti in da
se je moralo glasovati z odprto glasov-
nico? Ve li, da ste stali v volišču v gle-
dališču obe kamrici pod dvema ložama,
ki ste bili stalno zasedeni po skupini obo-
roženih fašistov in ve li, da sta bila edina
dva volilca, ki sta zahtevala vstop v
kamrico, kjer sta glasovala za slovansko
listo, pretepena od krvi? Ve li, da so bili
— še vedno v Poreču — volilci — ne blo-
kovski volilci prisiljeni z bodali in revol-
verji, da ne glasujejo, ali da glasujejo za
blok? Ve li, da se je v Roču, v Miljah, v
Vodnjanu, v Kanfanaru, povsod glasovalo
z bombami, revolverji in gorjačami? Ve
za vse požare, ki so se zanteli po deželi,
ve za število mrtvih, mu je znano število
ranjenih?«

Politični pregled.

— **Vojaški upor na Portugalskem.**
Vsi ministri aretirani. Iz Lizabona jav-
ljajo, da je tam izbruhnil vojaški upor pod
Machada Santosa, bivšega mornariškega
častnika, ki se je udeležil tudi drugih gi-
banj proti monarhiji. Ministerski predse-
dnik Bernard Machado in vsi drugi mini-
stri so bili aretirani. Z druge strani se
javlja, da gre za navadno ministrsko kri-
zo, ki je dala povod mirnim demonstra-
cijam republikanske straže. Predsednik
republike Almeida se pogaja z zastopniki
raznih strank v svrhu sestave nove
vlade.

— **Papežev dar Irsem.** Papež je da-
roval dva milijona lir irskemu Rdečemu
Križu kot pomoč irskim ubogim. Papež je
izjavil, da bi se morala rešitev irskega
vprašanja predložiti izbranim osebam ce-
lega irskega naroda in obeh strank.

— **Gorenja Šlezija.** Do vprašanje je
postalo tako vroče, da bi se ga najraje
izognili oni, ki so se prvi vtikali vanj.
Poljski ustaši imajo deželo v rokah in
vladajo v nji. Lloyd George, ta stari im-
perialist, se je bil hudo razkačil in je pri-
krito pomignil Nemčiji, naj sama poseže

vmes. Nemci so res zbrali 30.000 prosto-
voljskih čet, ki so začele ofenzivo. Tako
se lahko zgodi, da začne v Šleziji me-
ščanska vojna. Eni predlagajo, da Šlezija
postane državica zase. Radi te zadeve so
postala nasprotstva med zavezniki tako
velika, kot niso bila še nikoli.

— **Na Irskem** je bilo o binkoštnih
praznikih ubitih 33 oseb. Na predbin-
košno soboto je bilo tudi v Londonu ne-
kaj atentatov.

— **Lastniki angleških rudnikov** so
pripravljeni pogajati se, če se rudarji od-
povedo zahtevi, da naj gre ves dobiček
rudnikov v skupen sklad.

Domače vesti.

+ **Hudodelstvo nad župnikom.** Ko je
šel 15. t. m. zrenjski gospod župnik Šime
Červar na volišče, so ga na poti napadli
fašisti, ga vklenili ter s silo odvedli s se-
boj. Med potjo so ga zasramovali, oplju-
vali, tako pretepali, da so mu izbili tri zo-
be, in ga z nevarnimi grožnjami prisilili,
da je v vkleženih rokah nosil dve triko-
lori. Tako zvezanega so drsali gospoda
župnika iz vasi v vas in konečno privlekli
na sodnijo v Motovun. Na sodniji so sve-
čenika slekli in zaprli v sodnijsko temni-
co. Ljudstvu, ki je priteklo pred sodnijo
in zahtevalo, naj se njegov dušni pastir
izpusti, gospod sodnik ni ugodil. Ljudstvo
se je jokalo in odšlo. V obrambo oblastva
so bile postavljene strojnice. Župnikova
mati je prinesla na sodnijo žimnico za si-
na, ki je pa oblastvo ni sprejelo. Mati je
želela s sinom govoriti. Oblastvo ji pa te-
ga ni dovolilo, ker je njen sin vsled pre-
tepanja po glavi in životu ves spačen in
se mu blede. Zdravnik ga leči v zaporu,
ker se ga ne upajo prepeljati v bolnišnico,
zakaj brzokone bi na poti umrl.

+ **Na tržaškega škofa Bartolomasa-**
sija je naslovila »Edinost« par besed, ki
se glasé med drugim: »Ni prvokrat, ko se
godijo ljudstvu nesreče. Tupatam vasi
zgorijo, potres jih uniči in drugače. Ob
takih prilikah je cerkveno oblastvo takoj
napovedalo zbirke. Naš narod je v cerkvi
v takih slučajih odgovarjal z najradodar-
nejšo roko. Za reveže, porušence na Polj-
skem je naš narod zbral tisočake. In ko
je lani potres vničil neke vasi v Siciliji, je
naše ljudstvo velikosrčno pomoglo. Se-
žana je na pr. podarila par sto lir. — Se-
daj pa je naše ljudstvo v nesreči, naše
vasi so pogorele, naše hiše so posute,
naše imetje je vničeno in kdo se zanima
za to ubogo ljudstvo? Kje je sedaj cer-
kveno oblastvo? Ko oblastvo ni moglo
drugačnega storiti, je vsaj napovedalo javne
molitve po vsej državi za trpinčene mu-
čenike. A zdaj? Kje je cerkev, kje cer-
kveno oblastvo? Medtem ko pijemo kelih
trpljenja, kličemo škofu tržaškemu: Ek-
sceleucia! Da rešite svojo čast, sta Vam
na razpolago dve poti: ali odstop od vi-
sokega mesta ali bar javen protest proti
poživljenim barbarom in oblastvom, ki
se za njimi skrivajo«.

+ **Naznanilo.** V Št. Ferjanu smo
ustanovili novo stavbeno zadrugo ter se
priporočamo slavnemu občinstvu.

Odbor.

+ **Stavbena zadruga v Dol. Vrtoči**
ima na razpolago nekaj priprostitih blaga-
niških razpredalnikov, primernih za stav-
beno obrt. Cena 80 lir. Več se izve v
»Narodni Tiskarni«.

+ **Upeljava novih vlakov.** Od 1. ju-
nija naprej se bo vpeljal direktni brzovlak
Beograd-Trst in obratno, ki bo odhajal iz
Beograda ob 18. uri in prihajal v Beograd
ob 8.15. Ta brzovlak bo imel v Trstu ta-
kojšnjo zvezo z Italijo, Švico in Francijo.
Obenem se vpelje direktni vlak Beograd-
Sofija-Carigrad.

+ **Potne olajšave.** Kr. kvestura v Tr-
stu naznanja: Potnikom, kateri potujejo
iz kraljestva v inozemstvo, ni več treba,
da pustijo vidirati svoje potne liste od
kvesture odnosno od civilnega komisa-
rijata. To velja ravnotako za italijanske
državljane kakor za inozemce. — Za
vstopovanje v kraljestvo pa si morajo ino-
zemci slej ko prej priskrbeti vizum pri-
stojnega italijanskega konzulata, kakor
je predpisano. — Tudi ni več treba, da
priglasijo inozemci svoje bivanje, pač na
ostanejo gostilničarji, najemodajalci itd.
tudi za naprej dolžni, javiti inozemce ka-
kor sploh vsako osebo, ki prenočuje pri
njih proti plačilu.

+ **Hud in surov napad** se je izvršil na
Grobiša Antona iz Temnice pred Šem-
polajem, kjer se obrne cesta v Trst. Dne 14.
maja je ob peti uri popoldne planilo na
omenjenega pet razgrajčev in ga vrglo
na tla. Zahtevali so od njega, naj pove-
kaj dela in kaj je on. Pregledali so mu tu-
di nahrbtnik in trdili, da agitira. Šele ko je
prišel na lice mesta neki drugi kolesar,
so ga izpustili.

+ **Tolminski civilni komisariat** je
poslal »Eri Nuovi«, ki je poročala o do-
godkih v Tolminu, kot da so jih povzro-
čili naši ljudje, dopis, v katerem konsta-
tira, da so se naši volilci vdeleževali vo-
litev mirni in disciplinirani in da niso iz-
življali nikogar. Slovenci niso niti streljali,
niti metali bomb. Aretiranih je bilo 15.

si pa so tujci, ne Slovenci. — S tem je tedencijozno pisanje italijanskih listov razgaljeno. Tolminci so lahko zadovoljni s tem dopisom civilnega komisarijata, ki jim je dal najlepšo spričevalo, ki jim ga more dati politična oblast in lojalno izjavljamo, da smo s tem tudi mi zadovoljni. Poštenost je edino sredstvo, ki nas more privedi do mirnega sožitja.

+ **Končana železničarska stavka.** V nedeljo so šli na poziv osrednjega želez. odbora vsi naši železničarji zopet na delo. Represalij proti njim ne bodo izvajali. Rešitev finančnih vprašanj je prepuščena stalni komisiji v Rimu.

+ **Napad ob belem dnevu.** Dne 23. t. m. se je peljala s kolesom g. dčna Angela Vogrič proti Čepovanu. Na sredi poti med Prevalom in Sv. goro, priskoči k njej neznanec, ki je govoril italijansko in ustrelil proti njej, a jo k sreči ni zadelo. Iztrgal ji je kolo iz rok in izginil.

+ **Zavarovanja z ex avstrijskimi družbami.** Istituto Nazionale delle Assicurazioni naznanja, da z dnem 16. julija 1921 zapade termin med katerim italijanski podaniki zavarovani na življenje pri avstrijskih družbah, katerih pogodbe so postale minljive med vojno vsled primanjkljaja plačila premij in so ostale brez nje, lahko ponove od zavarovancev vrednost police ob trenutku njih minljivosti in njih uničenja. Za pojasnila se interesiranci lahko obrnejo na sedež Zavoda. Corso Verdi Stev. 23, nekdanja palača »Cooperativa di Credito«.

+ **Izid volitev v Šmartnem v Brdih** je sledeč: Jugoslovenska nar. stranka: 458, Komunisti: 11, Italj. blok: 2, Socialisti: 1. — V zadnji »Straži« so bile namreč navedene napačne številke, ki ne odgovarjajo resnici.

+ **Izvanredni občni zbor** Kmečke hranilnice v Kamnu pri Kobaridu se vrši drugo nedeljo po binkošti, dne 29. maja. Dnevni red: Čitanje pravil, volitev načelstva in nadzorstva, slučajnosti.

+ **Ravnateljstvo Zastavljalnice združene s hranilnico »Monta«** v Gorici nas naproša, da javimo, da mu ni možno posebej odgovarjati na obila vprašanja, ki so mu došla in mu še dohajajo glede obveznosti, je-li predložiti v kolekovanje hranilnice knjižice izdane od rečenega zavoda, ter objavlja, da, ker je ta zavod hranilnica ustanovljena v smislu odloka dvornega urada z dne 3. septembra 1841 zbirka političnih zakonov št. 106, so njene hranilne knjižice proste kolekovanja, ki ga zahteva kr. odlok z dne 1. septembra 1920 št. 1296 v točkah 16 in 17. tarifa k temu odloku.

+ **Gostilničarji, redeljubi,** opozarjamo vas na inserat naše vinske tvrdke g. Evgena Rajer.

+ **V Dornbergu** uprizori mladina pod vodstvom g. A. Vodopivca dne 4. in 12. junija t. l. ljudsko igro v petih dejanjih: »Lovski tat«. — Za avgust se pripravlja nova ljudska igra v treh dejanjih s petjem »Vrag vragov«, vzeta iz domačega življenja. — Odsek.

+ **Dne 23. maja** priredijo fantje v Gorici Branci spomladansko veselico. Sodeloval bo tudi tamburaški zbor. Vabi se k obilni udeležbi.

+ **Volilni odbori in zaupniki** so naprošeni, da poročajo tajništvu »Edinosti« v Gorici, Via Carducci št. 4, o poteku volitev, zlasti o nasiljih in nezakonitostih, ki so se vršile ob volitvah. Točno, dokazi, takoj!!

+ **Tajništvo polit. društva »Edinost«.**

+ **Naredba ministrstva trgovine in industrije** glede potovanja letoviških in zdraviliških gostov iz inozemstva v Jugoslavijo. Tujci iz Čehoslovaške ali Nemške Avstrije ter iz teritorija Julijske Benečije, ki hočejo potovati v kako zdravilišče, kopališče ali letovišče Slovenije, se morajo zgledati pri Generalnem konzulatu kraljevine SHS v Pragi, Beču ali Trstu odnosno pri konzularnem predstavništvu v Gradcu ter izpolniti pasportni list. Istočasno se imajo obrniti na Tourist Office, Ljubljana, Dunajska cesta 18 z dopisom, v katerem je za vsako osebo posebej, ki želi potovati navesti: 1) ime in priimek, 2) dan in leto rojstva, 3) država in kraj pristojnosti, 4) točna adresa, 5) kopališče in letovišče, v katero se želi priti, 6) dan prihoda, 7) doba bivanja v kopališču oziroma letovišču in 8) navedba kopališča oziroma letovišča, v katero bi odpotoval tujec v slučaju, ako v onem pod točko 5) ni protora. Tujec, kateremu je poslal Tourist office potrdilo, se mora javiti s tem potrdilom in s pravičnimi potnimi listinami pri zgoraj omenjenem konzulatu, ki mu izda — ako nima tehtnega razloga proti vpotovanju — vizum. Ta vizum velja tudi za povratek. Generalni konzulat v Trstu sme na zahtevo tujca izdati vizum, ki velja za 4 mesece in za večkratno potovanje. Potno dovoljenje velja za bivanje v kraju, za katerega se glasi vizum, za druge le v toliko, kolikor je potrebno v svrhu dohoda, vendar le v onih krajih, ki leže ob poti. Vslučaju iz-

premembe letovišča oziroma kopališča, se mora tujec na novo obrniti na Tourist Office z dopisom, v katerem so navedeni podatki pod 1 — 8. V dopisu na Tourist Office je priložiti za poravnavo poštnih in drugih stroškov 5 dinarjev za 1 osebo, za vsako nadaljno osebo pa še po 1 dinar.

Iz Jugoslavije.

j. **Glede koroškega vprašanja** je izjavil min. preds. Pašić, da je z ozirom na zavezniški namen, da se priklonijo Poljski šlezijski kraji s poljsko večino, tudi jugoslovenska vlada naredila pri zaveznikih korake, naj se porabi isto načelo tudi na Koroškem. Jugoslaviji bi morala pripasti Koroška južno od Drave, ker se je v tem delu večina prebivalstva izrazila za Jugoslavijo.

j. **General Wrangel** pride zdaj v 15. dneh v Jugoslavijo, kjer bo imel v enem večjih krajev svoj štab.

j. **Kraljestvo SHS.** V Jugoslaviji je sprejeto ime za državo »Kraljestvo Srbob, Hrvatov in Slovencev« in ne »Jugoslavija«, za kar so bili v prvi vrsti Slovenci in velik del Hrvatov. Res je, da ime ni poglavitna reč za kako stvar, a gotovo je, da je sprejeto ime predolgo in preokorno in da se ne bo nikoli vdomačilo. Nekateri so predlagali celo ime Srbija. Pri vsem tem moramo pomisliti, da naše ujedinjenje še ni končano in vse naše misli morajo stremeti za tem, da bomo imeli enkrat v veliki jugoslovenski družini tudi Bolgare, ki so se nam bili odtujili le vsled intrig evropske politike. Ali se bo potem imenovala država »Kraljestvo Srbob, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov«? Daljšega naslova za državo si je pač težko misliti. Ime Jugoslavija pomeni že cilj, privedi vse Jugoslovane pod eno streho. Danes je seveda že prepozno zvoniti.

j. **Ptuj v socialističnih rokah.** Pri zadnjih občinskih volitvah je socialistična stranka dosegla absolutno večino glasov. Vsled tega si je občinski zastop izvolil toliko župana kolikor podžupana iz socialistične stranke. Župan je neki Ložinski.

Razne vesti.

* **Sovjetska armada.** Celokupno število ust znaša v sovjetski armadi 5.000.000. Pod orožjem se nahaja 400-500.000 mož. V sedanjem hipu se sovjetska armada reorganizira in prehaja počasi v strogo divizijski sistem. Vse vojaške skupine, ki so manjše od divizije, in vsi samostojni oddelki, se spreminjajo v divizije ali pa se razpuščajo. Pri tem se pojavlja mnogo nesporazumov in sporov. Vojaške osebe, ki so bile v poveljstvu, so precej nezadovoljne, ker se jim vsled reorganizacije vojske znatno krčijo njihove dosedanje pravice. Isto se opaža tudi pri mnogih komisarjih. Vojaki razmuščenih enot le zelo neradi zapuščajo svoje čete in čisto nočejo iti narazen. V takih slučajih oblastvo ustavi živeti in vojaki se morajo udati: nekateri gredo domov, drugi se preselijo v druge vojaške enote.

* **Velik uspeh »Slovenske banke«** v Clevelandu. Pred letom dni se je ustanovila v Clevelandu v Ameriki Slovenska banka »The North American Banking & Co.« V enem letu je narastlo število vlagateljev na 2500, slovenske podporne organizacije in veliki zavodi imajo naložen svoj denar v banki. Dalje se poslužuje šolske oblasti države Ohio te banke za deponiranje svojega denarja in ima samo šolski odbor v Clevelandu vloženih v banki nad 100.000 dolarjev. Skupno premoženje banke znaša nad 1.220.000 dolarjev. To je ogromna svota za slovenske razmere in za tako kratko dobo, kaže pa veliko zaupanje ne samo slovenskega naroda ampak sploh ameriškega do slovenskega denarnega podjetja.

Nedeljski kmetijski pogovori.

(O peronospori.)

Vrnimo se to nedeljo zopet k našim starim znanecem in poslušajmo jih, kaj so modrovali v Razumnikovem vinogradu, kjer so ogledovali lepo ozelenele trte in se veselili obilnega zaroda.

Prvi se oglasi **Mlačnež**. — Obdelovanje vinogradov bi ne bilo tako težavno in mučno, da ne bi trte trpele od tolikih boleznih in pošasti. Vsega tega nekdanji ni bilo. Kako srečni so bili naši očetje, ker jim ni bilo potrebno celo poletje nositi lem-pa in meh! —

Razumnik: — Imaš prav, France; ali nič ne pomaga, če nas je že Bog enkrat iz raja zapodil in nam zapovedal, da si moramo v znoju svojega obraza služiti svoj kruh. Brez žveplanja in brez škropljenja, bi bil ves trud v vinogradu zastoj. Zato pa moramo potrpežljivo oprtati lem-pa in škropiti tolikokrat, kolikokrat je potrebno. Tudi jaz se le nerad lotim tega dela, ali »sila kola lomi«.

Starokopitnež: — Pa ni samo delo in trud, ampak tudi stroški so veliki z nakupom galice in žvepla. Jaz sem letos na boljšem — ker sem galico kupil pri trgovcu, cenejše kot vi »zadrugaši« pri vaših zadrugah! —

Razumnik: — Meni pa prav nič ni žal, da sem galico kupil pri zadrugi. Če tudi sem jo plačal nekoliko dražje, sem gotov, da je ta čista in dobra, ker zadruga prodaja le garantirano blago. Pa veš, ti Miha, da si jo do letos še vsako leto pri trgovcu dražje plačal in če misliš, da si ti je letos posrečilo, je le redek slučaj — sicer pa »tudi slepa kokoš kdaj zrno najde«; ali le redko! —

Eden od kmetov: — Pustimo to, pa nam raje povej, kako razločujemo plesen od peronospore! —

Razumnik: — Na listu razločujemo plesen od peronospore po tem, da plesen napade list tudi od zgoraj in da se dajo obrisati pepelnate pege. Te pege so pri peronospori izključno le na spodnji listni strani, katerim na gornji strani odgovarjajo orumenele prozorne pege, ki pozneje orjavijo in se posuše. Te pege nastanejo vsled tega, ker glivica uniči listno zelenilo. Ko se pozneje peronospora razvije čez cel list, se isti osuši in odpade. Na grozdju se loči plesen od peronospore po svoji pepelnati barvi in po tem, da od plesni obolela jagoda počni, a od peronospore obolela jagoda sprva nekoliko splavi, potem porjavijo, ovane in se nato posuši. Tudi trsna plesen ima značilen duh po plesni; peronospora pa ne. Natančno spoznanje teh dveh glavnih boleznih je zelo važno, ker je pomoč proti njim različna. —

Mlačnež: — Jaz bi pa vendar rad vedel, zakaj te bolezni nekdanji ni bilo in kaj tako pospešuje nje nagli razvoj! —

Razumnik: — Kakih pedeset let je, da se je ta bolezen, nevede kot tudi trtna uš, prinesla iz Amerike v Evropo. Naglo razširjanje te bolezni je pripisovati neizmerni plodovitosti peronosporne glivice, katere neštevilo tresov (semena) raznašajo vetrovi od vinograda do vinograda. Znano je, da se peronospora posebno razvija ob toplem in vlažnem vremenu, ker za svoj razvoj potrebuje najmanj 20—25° C in dovoljno vlago. Gli-

vica prezimuje, spremenjena v narociti trdoživo obliko, na odpadlem listju. Zato je tudi jasno, da se v vinogradih, ki so prejšnje leto jako trpeli od peronospore, tudi bodoče spomladi prvi obolijo. — (Pride še.)

Gospodarstvo.

g. **Redna parobrodna plovba med Beogradom in Dunajem.** Pogajanja za direktni promet med Dunajem in Beogradom so se končala ugodno. Prihodnji mesec se bržkone začne redna parobrodna plovba med obema mestoma.

g. **Nova papirnica v Jugoslaviji.** V Krapini se je ustanovila tvornica za izdelovanje rotacijskega in drugega tiskarskega papirja. Glavnica novega podjetja znaša 200 milijonov jugoslov. kron.

g. **Jugoslovenska mast za Nemčijo.** Iz Belgrada javljajo, da je jugoslovenska vlada izvoz masti v Nemčijo dovolila.

Darovi.

d. **Za »Sklad Goriške Straže«.** Bojevniki za lipovo vejico, zbrani v gostilni Kofof na Banjšicah-Podlesče, 30 lir. O priliki vesele svatbe v Tevčah nabrali štirje zavedni slovenski fantje 40 lir; g. Ivan Šajn v Il. Bistrici 3 lire; g. Franc Klavara v Bovcu (št. 227) 2 L 45 vin.; preč. g. Reščič v Gorici, (gluhonemnica) 5 lir; skupaj 122 lir 45 vin.; zadnji izkaz 1961 lir 55 vin.; skupaj z današnjim = 2084 lir. Vsem srčna hvala!

Pomoč Istri: daruje g. Franc Bevk, trgovec v Gorici 10 L (denar hrani uprava).

Za NOS. so darovali: Kojško: L. 112; Kanal: L. 160; Miren: L. 653; Cerkno, prva pošiljatev: L. 575; Za Dornberg je poslal g. učitelj Vodopivec: L. 556.

Išče se konforistinja vešča slov. in italj. jezika.
Naslov. pove uprava.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzajavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
SHS kron
50 MILIJONOV.

CENTRALA:

LJUBLJANA.

Rezerva SHS
kron
45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

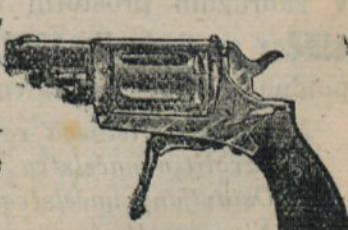
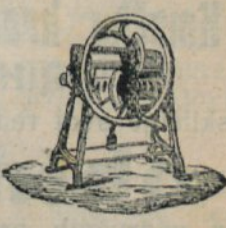
Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8½—12 in od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Cenj. šivilje in neveste, pozor!!

Pred nakupom oglejte si mojo zalogo prvovrstnih šivalnih strojev za šivanje, umetno veženje in krpanje. Jamstvo od 5—10 let. Strokovni poduk v vezenju in krpanju, vzorci in risarije brezplačno. Velika izbira čevljarskih strojev. Priporočam gg. kolesarjem svetovno znana kolesa za dirko znamke **Start**, in tako tudi najtrpežnejše kolesa za vsakdanjo rabo znamke **Waffenrad**, za katere jamčim 1—2 let.

Velika zaloga poljedelskih strojev z dobro znanih čeških tovarov. Drevesa, slamoreznice, preše i. t. d.

Imam tudi na izbero puške, samokrese, patrone, dinamitne patrone za razstreljevanje in vse dele za zgoraj omenjene predmete

Lastna delavnica in popravilnica v mehanični in puškarski stroki.
Za točno, solidno postrežbo in konkurenčno ceno jamči

Josip Kerševani mehanik in puškar
GORICA, stolni trg št. 9 desno (Piazza Duomo) sedaj Piazza Cavour

ZAHVALA.

Za izkazana nam srčna čutila o priliki smrti in pogreba najune prisrčno ljubljene sestre, gospodične

IVE IVANČIČ,

učiteljice v Renčah,

izrekamo tem potom vsem iskreno zahvalo. Svojo posebno zahvalo pa izrekamo preč. duhovščini, gg. kolegom učiteljem in kolegijam učiteljic pokojnice, domačim gg. pevcem, darovateljem krasnega cvetja, k-koor tudi posebno učiteljstvu iz Renč, ki se je korporativno s šolskimi otroci udeležilo pogreba nepozabne rajne.

Bog vsem stotero poplačaj!

DORNBERG, dne 20 maja 1921.

Milan Ivančič, uradnik, brat.

Frenca Ivančič, učiteljica, sestra.

Zveza stavb. delavcev v Renčah

vpisana zadruga z omejeno zavezo - v lastni hiši št. 22.

Sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, iz vršuje načrte, proračune in sprejema ob novo poslopji na vojno odškodnino.

Zadružna zveza v Trstu
registrovana zadruga v omejeno zavezo

VABI

ustanovni občni zbor

ki se bo vršil v prostorih Obrtniškega društva v Barkovljah „Narodni dom“ dne 2. junija 1921 ob 11. uri predp. z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo sklicateljev
2. Sprejem novih pravil.
3. Volitev načelnštva.
4. Volitev nadzorništva.
5. Slučajnosti.

SKLICATELJI.

Domača tvrdka EVGEN RAJER

Gorica, Šolska ulica 8
priporoča svojo zalogo pr st-nih domačih in tujih
vin, žganja, likerjev itd.
Postrežba točna - Cene zmerne.

Gospodična večša slovenskega in italijanskega jezika v govoru in pisavi, govori tudi češki in hrvaški, išče službe kot prodajalka, družabnica ali pa spremljevalka otrok. Gre tudi na deželo. Ponudbe pod: „Marljiva“ na upravo lista,

Telovadno društvo „Sokol“ v KOJSKEM

vabi vse člane na
redni občni zbor
kateri se vrši, dne 6. junija v prostorih br. IVOTA LENAR-DIČ, točno ob pol 9 (deveti) uri zvečer.

ODBOR.

Rmečka hran. in posojilnica v RIHEMBERKU

skličeje svoj redni letni

občni zbor

v zadružnih prostorih na Hroba-tišču za 5. junija 1921. ob 1. uri po-poldne s sledečim dnevnim redom:

1. Potrjenje letnega računa za 1920;
2. Izvolitev načelnštva in nadzorstva;
3. Ostavljanje načelnštva in nadzorstva;
4. Slučajnosti.

Ako bi ob določeni uri ne bila vdeležba zadostna, se vrši pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor ne glede na odeležbo.

VODSTVO.

Ženitna ponudba.

Štiri slovenski mladeniči

želijo znanja s poštenimi slovenskimi dekletji v starosti 18—24let neomadeževane preteklosti. Ponudbe pod šifro: 1. Krojač, 2. Mizar, 3. mesar, 4. mehanik.

Oženiti

se želita oče, vdovec (52 let) in sin (22 let). Oče želi poročiti mater (vdovo), sin pa hčer za premoženje ne vprašata. — Oba sta v občini Hrenovice pri Postojni. — Več dove upravnistvo.

Ivan Simčič - Tolmin

Zalog št. 119.

Trgovina z papirnatim blagom in z drobnarijo. Prodaja razne vrste klobukov, tudi slamnate.

Cene nizke!

Cene nizke!

PRODA SE KRASNO VELEPOSESTVO NA HRVATSKEM

350 oral. prvovrstne zemlje, 40 glav živine, 20 konj, svinje, ovce, pojedelske stroje. veliki inventar, in gosp. hiša, 10 hiš za delavce, žita, pohištvo. Cena okoli 8 milijone jug.-kron kakor leži in stoji.

Pri Celju, Mariboru, Ptuju imam naprodaj krasne posestve od 2 do 300 oral. hiše vile, gostilne, mline in žage, tovarne, trgovine, krasno manufakturno trgovino v Mariboru, trgovino na najem s pohištvom v Celju.

Naslov **KAROL BREZNIK** (realitetna pisarna) Celju, Dolgopolje ul. 3.

Prodasta se **2 klavirja** v najboljšem stanu, več dobrih violinov, ter večja množina lepenke (rimesso) za mizarje. **Ivan Kacin**, izdel. orgelj, harmonijev **GORICA, Via della Croce 10** (za Kornom.)

Tovarna in pred vojno tudi restavracija, veliko dvorišče, pripravno za vsako večje industrijo v Gorici. Tržaška cesta št. 24-26 se prodaja. Natančne podatke da: F. Batfel, Ljubljana Stari trg 28.

Prva kmetsko gosp. zadruga v Selu pošta Crniče ima v zadružni kleti več sto hl. dobrega vipavskega vina. Odaja od 46 l. naprej po zmernih cenah. Se priporoča cenj. krčmarjem in trgovcem. — Odbor.

FOTOGRAF ANT. JERKIČ

Gorica, Vrtna ulica (Corso Verdi) št. 36. Trst, Via Roma 24.

Se priporoča svojim sorojakom.

Štedilnike,

ljublanskega sistema, za vzidanje, izdelujem in imam v zalogi. — Izdelovalnica štedilnikov KRANJEC LUDOVIK, Trnovo pri Il. Bistrici.

Gostilna pri „BELEM ZAJCU“

v Gorici

Shajališče okoličanov in meščanov. Postrežba s svežimi domačimi, mrzlimi in gorkimi jedili ter z izvrstnim vipavcem, bricem in s črnino.

Za obilen obisk se priporoča **JOS. MOLAR, restavrater.**

Pozor na domačo tvrdko!
Franc Saunig Gorica, Gosposka ulica
sedaj Via Carducci št. 25 blizu Korna
Naznaja slavnemu občinstvu, da je zopet došla velika izbira šivalnih strojev več vrst za krojače, šivilje in čevljarje iz najboljših nemških tovarn, katere jamčim do 10 let. Daje velika izbira dvokoles **PUSH** in drugih tovarn. Izjemno prodajam tudi na obroke. Ceniki na zahtevo poštnine prositi. Lastna mehanična delavnica.
Priporoča se: **Franc Saunig.**
SVOJI K SVOJIM!
Podružnice v Kobarižu št. 21.

Zaloga manufakturnega blaga in izgotovljenih oblek

ANDREJ MAVRIČ

GORICA ul. CARDUCCI št. 11.

Velika zaloga manufakturnega blaga **sukna** za moške in ženske obleke. Velika izbira perila, **odej, blazin, štramacov** i. t. d.

Vse po konkurenčnih cenah. — Potrebščine za **krojače in šivilje**. — Opozorja st. občinstvu, da sem preselil svojo moško in žensko krojačnico v lastno hišo ul. Carducci št. 3 (prej na Travniku št. 22.)

Se priporoča za obilen obisk.

ANDREJ MAVRIČ.

Tvrdka Elija Čuk

GORICA - Stolni trg 9. levo - GORICA.

Priporoča svojo bogato zalogo sedaj došlih **šivalnih strojev** inozemskih svetovno znanih tovarn. „Pfaff Gritzner“, „Kaiser“, „Köhler“, „Neuman“, „Dürkopp“ in Dunajskih proizvod „Rast & Gasser“. Tvrdka nudi odjemalki šivalnega stroja brez plačen poduk v umetnem vezanju (rikamiranju) na stroj. Bogata zaloga dvokoles „Puch“, „Stadt“, „Styria“ in „Regent“, gramofonov. Največja izbira vseh za gori imenovane stroje nadomestnih delov. Pneumatike „Dunlop“, „Pirelli“. Najbolje urejena delavnica in popravljalnica. Stara kolosa emajlira, in ponikla v vsaki poljubni barvi. Priporoča se najtopleje

Elija Čuk sodni izvedenec.

Oglejte si pred nakupom veliko zalogo vsakovrstnega pohištva, v kateri je
nad 50 kompletnih sob
priprostitih in najfinejših.
Kompletne spalnice od 2000 Lir naprej.
Za obilen obisk se priporoča
Anton Breščak
Via Carducci 14 (Gosposka ulica).

TRGOVINA
TEOD. HRIBAR - NASLEDNIKI
Corso Verdi št. 32.
Se priporočajo slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za obilen obisk.
BLAGO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Knjigarna Kat. Tisk. društva

GORICA

MONTOVA HIŠA

Bogata zaloga papirja in vseh pisarniških potrebščin **Slovenske** leposlovne, mašne in šolske knjige vedno v veliki izbiri. Velika izbor nabožnih in drugih slik v okvirjih in brez okvirjev. Pomnoževalne aparate „Hektograf“. Prozorne papirje za načrte in papir (Lichtpaus) za stavbene mojstre, tuši iz tovarne Günther Wagner, svinčniki Koh-i-nor in drugi iz tovarne Hardtmuth, vse v bogati izbiri, cene brez konkurence. — Prodaja na drobno in na debelo. — Sprejemamo naročila **pečatov**.

Trgovina v ulici Carducci 2.

ČEBELARJI!

Umetno satje po 20 lir

Podelava umetnega satja 8 Ekspornni panji, rabljeni s satniki racionalne mire, z lepljenimi začetki iz umetnega satja od 20 do 26 lir odda

Anton Žnidaršič, Ilirska Bistrica.

v Gorici prodaja umetno satje kg po 22 lir

A. Stiligoj, v knjigarni K. T. (Montova hiša).